

Recenzii

Avdeev tratează natura bolilor „de la fire”, apoi tratează problematica bolilor cauzate de păcat și de lucrările demonice, citând Sfinți Părinți, dar și duhovnici și oameni de știință contemporani. Alte teme tratate de autor sunt „nevrozele și psihosomatica”, „tulburările de personalitate”, „neurastenia”, „stările obsesive”, „akedia (trândăvia) și depresia”, „problema suicidului”, „despre așa-numita eutanasiu”, „tratamentul de la suflet la suflet”, „psihoterapia ortodoxă” etc. Despre aceasta din urmă, dr. Avdeev spune că se disting două sarcini ale psihoterapiei ortodoxe: cea generală care este aceea de a-l ajuta pe om să-și biruie firea căzută și să conștientizeze mecanismele psihologice pătimase, iar cea particulară care este aceea de a-l ajuta pe om să-și rezolve problemele de viață concrete, personale, prin identificarea păcatelor personale, a patimilor personale și prin stabilirea și urmarea mijloacelor de vindecare. În viziunea Dr. Dmitri Avdeev, psihoterapeutul, psihologul sunt adeseori „înaintemergători” întâlnirii cu preotul. Acesta subliniază importanța psihoterapiei ortodoxe spunând că scopul pastorației ortodoxe este mântuirea sufletului iar scopul psihoterapiei ortodoxe este vindecarea sufletului, prin colaborarea dintre medic și preot.

Tratarea temelor este științifică dar și foarte bine fondată teologic și elucidează multe probleme contemporane propunând abordări sănătoase și făcând întotdeauna apel la împreună-lucrarea dintre preotul care sfințește și medicul care vindecă, ca instrumente ale lui Dumnezeu. De altfel, aceasta este prima idee exprimată în carte, prin trimiterea la Cartea Înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah: „Cinstește pe doctor cu cinstea care i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul. Că de la Cel Preaînalt este leacul și de la rege va lua dar... Domnul a zidit din pământ leacurile, și omul înțelept nu se va îngreșoșa de ele... El a dat oamenilor știință, ca să Se mărească întru leacurile Sale cele minunate. Cu acestea tămăduiește și ridică durerea spițerul, cu acestea va face alifile. Nu este sfârșit lucrurilor Domnului și pace de la El este peste fața pământului... Și doctorului dă-i loc, că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la tine, că și de el ai trebuință. Că este vreme când și în mâinile lui este miros de bună mireasmă. Că și el se va ruga Domnului, ca să dea odihnă și sănătate spre viață”(Sir 38, 1-2,4,6-10, 12-14).

Diac. Drd. Ioan-Paul Crîngașu

Marie-Dominique Phillippe, *Despre iubire*, Editura Paideia, București, 2011, 229 p., ISBN 978-973-596-672-0

Deseori s-a afirmat că cel mai bine au vorbit despre iubire (și căsătorie) monahii (cei singuri) iar despre monahism cei căsătoriți. Părintele Marie-Dominique Phillippe (1912-2006) – călugăr dominican și una dintre personalitățile spirituale sonore din mediul teologic-cultural occidental – nu face excepție de la această regulă. Fost profesor de filozofie la Universitatea din Fribourg (Elveția), întemeietor, în 1975, al Comunității Sfântul Ioan unde a predat de asemenea filozofia și teologia, părintele Phillippe și-a dedicat o mare parte din viață apostolatului, predicării Evangheliei unui public divers. Printre diferitele teme tratate este și cea a iubirii, a iubirii autentice – atât de des uitată din multitudinea formelor de iubire întâlnite în lumea de azi – pe care se îngrijește s-o trateze într-o manieră

Recenzii

filozofică autentică. Presentul volum – *Despre Iubire* – grupează conferințele susținute pe această temă în cadrul Universității Libere a Științelor Omului (ULSH) – institut privat de filozofie din Franța – între anii 1979 și 1980. Departate de a-i cuprinde pe toți cei care au vorbit despre iubire, părintele Phillippe ne propune câțiva autori celebri care au fost selectați pe baza unei anumite dimensiuni a iubirii pe care o evidențiază. Astfel, după o prezentare sintetică a fenomenologiei iubirii în filozofie și teologie, teologul dominican ne prezintă patru *majores* care ne înlesnesc pătrunderea în taina iubirii, constituind în același timp patru mari izvoare ale oricărei reflecții filozofico-teologice asupra iubirii: Platon cu *épos*-ul extatic; Aristotel, filozoful iubirii spirituale (*φιλία*); Toma de Aquino, teologul iubirii ca pasiune și Ioan al Crucii, poetul iubirii divine. La mijloc, așezată ca o balanță între cei patru, iubirea agapică din Sfânta Scriptură este următoarea temă de meditație pentru autor. Volumul – care se încheie cu patru prelegeri (*Iubire și inteligență; Iubire, libertate și dăruire personală; Iubire și fecunditate; Iubirea, împlinirea persoanei*) – este o irezistibilă invitație în a „înțelege că iubirea, mereu legată de exces și de fecunditate, adâncește în noi și o sărăcie, o lipsă” (p. 228) care, prin metabolismul inimii, se metamorfozează într-o permanentă dorință de îmbogățire a spiritului.

Pr. Drd. Cătălin Crișan

***Biserica Ortodoxă din Europa de Est în secolul XX*, coord. Christine Chaillot, traducere de Liliana Donose Samuelsson, Humanitas, București, 2011, 496 p., ISBN 978-973-50-3109-1**

Complot, trădare, asasinate și mult, mult sânge. Aceste cuvinte ți se imprimă în minte după ce citești volumul dedicat popularizării în Occident a istoriei Bisericii – sau mai degrabă Bisericilor – Ortodoxe din Europa de Est. Deși Christine Chaillot se străduiește, ca orice convertit plin de zel, să prezinte tezaurul dat uitării sau ignorat al creștinismului oriental, expunerea evenimentelor care l-au marcat secolul trecut se dovedește mai degrabă înspăimântătoare, decât provocatoare. Se vorbește despre o instituție care își actualizează iar și iar vocația martirică, chiar și astăzi când vorbim atât de facil despre egalitatea de șanse, drepturi ale omului și politici nediscriminatorii.

Prefața semnată de Kallistos Ware prezintă în linii mari contextul socio-politic și cele trei evenimente care au determinat cursul istoriei în secolul vitezei, momente care au afectat și Biserica Ortodoxă (revoluția bolșevică din 1917, extinderea comunismului în Europa de Est începând cu 1945 și prăbușirea blocului sovietic în 1988-1991), dar care tot nu au putut să pună capăt sub nicio formă bolii care a caracterizat dintotdeauna Trupul lui Hristos: lipsa de colaborare inter-ortodoxă la nivelul administrației bisericești și al jurisdicțiilor (p. 10), un deficit care se resimte tot mai acut.

Materialul dedicat *Patriarhiei Ecumenice* (p. 27-58) oferă o mărturie vie și o dovadă în plus că Biserica încă mai dăinuie prin susținerea dumnezeiască în ciuda eforturilor neobosite ale mădularilor ei de a o sfâșia de dragul propriilor orgolii și pentru satisfacerea